

بررسی انسان‌شناسی در تعلیم و تربیت اسلامی: مبانی، اصول، روش‌ها

محمد حسن میرزا محمدی

استادیار گروه علوم تربیتی دانشگاه شاهد

mirzamohammadi@shahed.ac.ir

فاطمه نصرت پور

دانشجوی کارشناسی ارشد فلسفه‌ی تعلیم و تربیت، دانشگاه شاهد تهران

fnosratpoor@yahoo.com

امروزه پرداختن به انسان به عنوان موجودی بسیار پیچیده که بخش اعظم ماهیت و ابعاد وجودی او هنوز ناشناخته مانده است و در امر یاددهی و یادگیری در تعلیم و تربیت دارای جایگاه رفیعی است از اهمیت بسزایی برخوردار است. از سویی دیگر تعلیم و تربیت اسلامی به عنوان یک رشته علمی، دانشگاهی و نظامی فکری در قلمرو عملی تعلیم و تربیت، اهمیت شناخت انسان در این حوزه را دو چندان ساخته است. هدف از تحقیق پیش روی بررسی انسان‌شناسی در تعلیم و تربیت اسلامی است. در این راستا سه سؤال اساسی زیر مطرح است: ۱- مبانی انسان‌شناسی در تعلیم و تربیت اسلامی کدامند؟ ۲- اصول انسان‌شناسی در تعلیم و تربیت اسلامی کدامند؟ ۳- روش‌های انسان‌شناسی در تعلیم و تربیت اسلامی کدامند؟ در مطالعه‌ی حاضر از روش تحقیق توصیفی از نوع تحلیل اسنادی استفاده شده است. وجود زمینه‌هایی در رابطه با انسان و مسائل تربیتی او در پرداختن به عقل، فطرت و اراده انسان در متون اسلامی اهمیت پرداختن به این موضوع را نشان می‌دهد. با نظر به این مراتب، در این مقاله با استناد به منابع دست اول و دوم در تربیت اسلامی، مبانی، اصول و روش‌های انسان‌شناسی در تعلیم و تربیت اسلامی ارائه شده است. از مهمترین مبانی، به عقل، فطرت و اراده پرداخته شده است. از مهم‌ترین اصول به عقل و ورزی، تذکر، تقدم تزکیه بر تعلیم و مسئولیت بر اساس مبانی نظر گرفته شده است و روش‌های اخذ شده از این اصول توأم بودن عقل و علم عظیم حکمت، تدبیر در امور، یادآوری نعمت‌های الهی، امر به معروف و نهی از منکر می‌باشد.

کلید واژه: انسان‌شناسی، تعلیم و تربیت اسلامی، مبانی، اصول، روش‌ها